

Begrotingswijziging 71/17

Voorgestelde behandeling :
Procedurevergadering : 20 november 2017

Onderwerp

Begrotingswijziging Naar een klimaatbestendig Brabant

Datum

7 november 2017

Documentnummer

GS: 4267582

PS: 4274060

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

Op 3 februari 2017 bent u geïnformeerd over de financiële afronding van de Tweede Bestuursovereenkomst Water (BO2) tussen de provincie en de waterschappen ([Statenmededeling 4107935](#)). Conform uw besluit nr. 63/14, van 14 november 2014 ([Statenbesluit 3696193](#) en [Burap 2014 - II](#)), dienen de vrijvallende middelen BO2/Provinciaal Waterplan te worden besteed aan het Deltaprogramma. Met voorliggende begrotingswijziging geven wij hier invulling aan.

Als tweede onderwerp in deze begrotingswijziging stellen wij voor dat het nu resterende bedrag in de reserve Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 (PMWP) van € 870.000 vrijgemaakt wordt voor het financieren van lokale en regionale initiatieven die bijdragen aan realisatie van de wateropgaven. Bij het vaststellen van de ambitiemiddelen PMWP in september 2016 is dit bedrag in reserve gebleven. In 2016 en 2017 hebben we als provincie vanuit een revolverend matchingsbudget financiële middelen toegekend aan projecten in het kader van streeknetwerken en regionale versnellingsafspraken. De middelen die betrekking hebben op de realisatie van waterdoelen worden met de voorgestelde begrotingswijziging vanuit de watermiddelen betaald.

Bovenstaande punten van verschillende orde grootte zijn vanuit de inhoudelijke context aan elkaar gerelateerd en maken daarom deel uit van voorliggend voorstel. Het vrijmaken van de middelen voor het Deltaprogramma is voornamelijk bedoeld voor realisatie van provinciale water- en klimaatdoelen uit het PMWP via de provinciale bijdrage aan het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Dit nieuwe onderdeel van het Deltaprogramma 2018 is gericht op de ruimtelijk-fysieke component van klimaatadaptatie. Ook de projecten in relatie tot het tweede voorstel hebben met name betrekking op klimaatadaptatieve maatregelen. Voor nadere toelichting op de

provinciale aanpak van aanpassing aan klimaatverandering verwijzen wij naar de [Statenmededeling 'Naar een klimaatbestendig Brabant'](#).

Het voorstel

1. Het bedrag van € 13,1 mln. uit de reserve Provinciaal Waterplan (PWP) te alloceren voor financiering van het Deltaprogramma, door dit bedrag op te nemen in de reserve Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 en tevens de reserve PWP op te heffen;
2. Het huidige restant uit de reserve Provinciaal Milieu- en Waterplan (PMWP) van € 870.000 vrij te maken ter financiering van lokale en regionale initiatieven die een bijdrage leveren aan de realisatie van de wateropgave.
3. De begrotingswijziging vast te stellen voor de lopende begroting 2017 en 2018;

Aanleiding

Voorstel 1

De afronding van de Tweede Bestuursovereenkomst Water (BO2) tussen de provincie en de waterschappen kende een positief afwikkelingsverschil van € 25,3 mln. Hiervan is een bedrag van € 13,1 mln. teruggevloeid naar de reserve Provinciaal Waterplan 2010-2015, een bedrag van € 5,6 mln. naar de Voorziening Grondwaterheffing¹ en een bedrag van € 6,6 mln. naar de reserve Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG)².

Met deze begrotingswijziging wordt uitvoering gegeven aan uw besluit nr. 63/14, om de middelen in de reserve Provinciaal Waterplan 2010-2015 in te zetten voor het Deltaprogramma. Presentatie van het Deltaprogramma 2018 met het eerste Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie op Prinsjesdag 2017 is de reden dat dit voorstel nu richting uw Staten komt en geen integraal onderdeel vormt van de Begroting 2018.

Voorstel 2

Met de begrotingswijziging 53/16A ([4016253](#)) zijn middelen vanuit de reserve PMWP vrijgemaakt voor het financieren van de Dynamische Uitvoeringsagenda (DUA). Hierbij is een bedrag van € 870.000 achtergebleven in de reserve ter financiering van toekomstige initiatieven in relatie tot de provinciale wateropgave. Dit bedrag wordt nu vrijgemaakt voor het financieren van lokale en regionale initiatieven die een bijdrage leveren aan de waterdoelen.

De voorstellen die hierbij aan uw Staten voorliggen, hebben een directe relatie. Gebleken is dat de projecten in relatie tot het tweede voorstel met name betrekking hebben op klimaatadaptatieve maatregelen. Veelal gaat het om projecten met een integraal karakter die niet gemakkelijk kunnen worden ondergebracht onder bestaande regelingen zoals PlattelandsOntwikkelingsProgramma3 of de

¹ Over de inzet van het bedrag dat is teruggevloeid naar de voorziening grondwaterheffing volgt voornamelijk geen voorstel richting uw Staten: de besteding is conform Waterwet art. 7.7 over de grondwaterheffing voorbehouden aan specifieke kosten van het voorkomen en tegengaan van de nadelige gevolgen van onttrekkingen en infiltraties en kosten van onderzoeken in relatie tot het grondwaterbeleid. Een voorstel over de besteding van deze middelen zal volgen nadat het nieuwe grondwaterbeleid (medio 2018) is vastgesteld.

² Over de inzet van de ILG-reserve wordt in het kader van de actualisatie Brabant Uitnodigend Groen (BrUG 2012-2022) separaat een voorstel voorgelegd aan uw Staten.

subsidieregeling PMWP (met openstellingen voor specifieke resultaten zoals droogtebestrijding, beek- en kreekherstel, wijstherstel, venherstel, oplossen vismigratieknelpunten etc.). De aard en omvang van de lokale en regionale initiatieven die momenteel in ontwikkeling zijn die aantoonbaar van meerwaarde zijn om de provinciale doelstellingen te realiseren, zijn mede aanleiding voor het eerste voorstel. Het vrijmaken van middelen in het kader van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie als nieuw onderdeel van het Deltaprogramma, gericht op de ruimtelijk-fysieke component van klimaatadaptatie.

Bevoegdheid

Provinciale Staten is bevoegd te besluiten over wijzigingen van de begroting.

Doel

Het Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 staat voor samenwerken aan een schone, gezonde en veilige leefomgeving in Brabant en omvat de provinciale milieu- en wateropgave. Het PMWP stuurt aan op voldoende, schoon en veilig water als belangrijke componenten voor een duurzame fysieke leefomgeving, waarbij aanpassing aan klimaatverandering van toenemend belang is.

Realisatie van de PMWP-waterdoelen loopt voor een belangrijk deel via het interbestuurlijke Deltaprogramma.

Voor een nadere toelichting op de provinciale aanpak van aanpassing aan klimaatverandering verwijzen wij naar de Statenmededeling 'Naar een klimaatbestendig Brabant'.

Argumenten

Voorstel 1

1.1 Dit geeft uitvoering aan uw besluit dd. 14 november 2014, nr. 63/14, ([Statenbesluit 3696193](#) en [Burap 2014 - II](#)) om de restant BO2-middelen uit de reserve PWP in te zetten ten behoeve van het Deltaprogramma, een spoor dat via het PMWP loopt.

Citaat Burap 2014-II (p5: Beslispunten in relatie tot reserves en voorzieningen):

"k. Instemmen met na 2015 beschikbaar houden van restant middelen PWP 2010-2015 voor het Deltaprogramma.

Gevraagd wordt in te stemmen met het niet vrij laten vallen van het restant middelen uit de reserve bestemd voor het Provinciaal Water Plan 2010-2015, maar beschikbaar te houden voor het Deltaprogramma."

1.2 Voor het Deltaprogramma-onderdeel Ruimtelijke Adaptatie is in de PMWP-begroting nauwelijks financiering beschikbaar;

Omdat het onderwerp Ruimtelijke Adaptatie de komende jaren een belangrijke positie inneemt binnen het programma Verbindend Water is het van groot belang dat hiervoor financiering beschikbaar komt. De beperkte middelen die in het kader van de Dynamische Uitvoeringsagenda PMWP (DUA) zijn gereserveerd voor het onderwerp klimaatadaptatie betreffen vooral middelen

voor kennisontwikkeling en het inventariseren van mogelijke maatregelen door een klimaatagenda, klimaatportaal etc.

Met het onderwerp ruimtelijke adaptatie dat als Deltaplan voortaan ook landelijk bij de hoofddoelen van het interbestuurlijke Deltaprogramma hoort en met Noord-Brabant (samen met de Zuid-Nederlandse partners) als ambitieuze koploper op dit gebied, is inmiddels duidelijk dat naast de fase van kennisontwikkeling nu ook de uitvoerings- en investeringsfase ingaat. Die fase gaat over concrete maatregelen die in het veld getroffen worden en vraagt substantieel meer geld.

1.3 Financiering is nodig om aanpassing aan klimaatverandering voortvarend in te vullen, in samenwerking met het Rijk en de regiopartners;

1.3.1 De ['Uitnodiging Zuid-Nederland: versneld aan de slag met klimaatadaptatie'](#) is een oproep richting Rijk en nieuwe regiopartners om mee te doen. Zuid-Nederland wordt erkend als koploper, met onder andere specifieke vermelding in het Deltaprogramma 2018. Het is dus van belang dat we als partner beschikken over de mogelijkheid om onze financiële bijdrage te leveren. Met name in de initiële periode is het van belang om te laten zien dat we als provincie Noord-Brabant waarde hechten aan voortvarendheid.

1.3.2 De provincie heeft vanuit haar positie als middenbestuur een belangrijke rol in het ruimte geven aan en stimuleren van initiatieven.

1.4 Uitvoering vindt plaats in lijn met het landelijke Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.

Dit Deltaplan is mede vormgegeven op basis van de onder andere door Noord-Brabant voorgestelde aanpak in de 'Uitnodiging Zuid-Nederland: versneld aan de slag met klimaatadaptatie'.

Daarbij is de meest betekenisvolle prestatie-indicator voor de Brabantse aanpak van klimaatadaptatie in 2018 het aantal ondersteunde klimaat-stresstests. Deze is dan ook opgenomen in bijlage 1.

Inulling van volgende indicatoren volgt in samenspraak met Planbureau voor de Leefomgeving. Men onderzoekt hoe ruimtelijke adaptatie te monitoren is. Dit onderzoek wordt gefinancierd uit het Stimuleringsprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DP2017) en loopt tot medio 2018. Op basis daarvan volgt aanpassing van de prestatie-indicatoren in de begroting 2019.

Voorstel 2

2.1 Lokale en regionale initiatieven vragen om passende financiering

2.1.1 Binnen de opzet van het PMWP en de Dynamische Uitvoeringsagenda (DUA) zijn de middelen van programma Verbindend Water toegekend aan veelal specifieke doelen. In toenemende mate wordt aan de provincie gevraagd om meer gebiedsgerichte en ontschotter inzet van middelen op lokaal en regionaal niveau.

2.1.2 Door het huidige restant van de reserve PMWP op deze wijze vrij te geven, wordt invulling gegeven aan de wens om op gebiedsniveau in projecten te participeren. Denk hierbij met name aan de initiatieven van streeknetwerken en regionale versnellingsagenda's.

2.2 Financieel zijn reeds toezeggingen gedaan en nieuwe initiatieven dienen zich aan.

2.2.1 Concreet betreft dit het financieren van de water gerelateerde projecten die zijn gehonoreerd als onderdeel van de proposities streeknetwerken. In 2016/2017 zijn middelen toegekend aan diverse lokale en regionale initiatieven met als dekking het zogenoemde matchingsbudget. Dit matchingsbudget is bedoeld als voorfinanciering, waarna budgetten hiervoor uit de betrokken provinciale programma's worden vrijgemaakt. Voor water-gerelateerde projecten betreft dit financiële toezeggingen met een omvang van € 640.000,-, de projecten zijn in onderstaande tabel gespecificeerd.

project	begunstigde	bijdrage
Carbon Vally	Streeknetwerk Groene Woud	€ 225.000,-
Klimaatadaptatie, stimuleren, verbinden	Streeknetwerk Groene Woud	€ 60.000,-
Brug tussen stad en land	Streeknetwerk Vitaal Leisure Landschap	€ 12.000,-
Omgaan met klimaatverandering	Streeknetwerk Vitaal Leisure Landschap	€ 18.000,-
3 projecten Klimaatbestendige regio	Agrifoodcapital	€ 325.000,-
Totaal		€ 640.000,-

Er resteert dan nog een bedrag, maar inmiddels is duidelijk dat op korte termijn nog meer projecten worden ingediend en dat de beschikbare middelen worden overvraagd.

Kanttekeningen

1. *De middelen worden niet tot in detail vastgelegd.*

1.1 Het in detail vastleggen van de middelen past niet bij het uitgangspunt van adaptief programmeren. Een betrouwbare overheid die (langdurig) wil samenwerken met andere partijen en voortvarend en flexibel wil opereren, dient middelen meerjarig ter beschikking te hebben.

Voortdurend reflecteren we samen met partners op voortgang en nieuwe kansen en uitdagingen. Als de weerslag daarvan invloed heeft op de gewenste verdeling van de beschikbare middelen, maken we dat via de P&C cyclus inzichtelijk en leggen we dit vast. Dit staat borg voor een efficiënte manier van werken.

2. *Met het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie als nieuw onderdeel van het Deltaprogramma wordt nog niet de volle breedte van klimaatadaptatie bestreken.*

2.1 Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie betreft slechts een deel van de maatregelen en investeringen die nodig zijn voor aanpassing aan klimaatverandering in de volle breedte conform de [Nationale klimaatAdaptatie Strategie 2016](#) (NAS). Het Deltaplan richt zich op de wateropgave vanuit vier thema's: Wateroverlast, Droogte, Hittestress en het beperken van de gevolgen van Overstromingen. Het Deltaprogramma voegt hier nog de thema's hoogwaterbescherming en zoetwater aan toe en vormt daarmee de uitwerking van het 'waterdeel' van de NAS.

2.2 De maatschappelijke opgave is een bredere.

Het is de provinciale taak om vanuit een bovenregionale verantwoordelijkheid richtinggevende keuzes in te maken, met het oog op het voorkómen van desinvesteringen en het benutten van kansen voor regionale (gebieds)ontwikkeling.

Beleidsmatige verankering van aanpassing aan klimaatverandering vindt in belangrijke mate plaats in de provinciale Omgevingsvisie en wordt te zijner tijd in dat kader voorzien van een adequaat (uitvoerings)programma als bedoeld in de Omgevingswet.

Aanpassing aan klimaatverandering is een opgave waar de provincie niet alleen voor aan de lat staat, maar samen met medeoverheden en private partners. Vandaar ook de vermelding van Ruimtelijke Adaptatie als één van de onderwerpen waarvoor voorgesteld wordt om (een deel van) de vrije begrotingsruimte niet meer primair via de onderscheidene beleidsprogramma's te alloceren, maar deze te reserveren voor het samen met onze partners realiseren van kansrijke initiatieven en innovatieve oplossingen (Perspectiefnota 2017 onderdeel i: Inspelen op een actieve samenleving: naar een flexibeler financieel Instrumentarium).

Financiën

Voorstel 1

Met de afronding van de Tweede Bestuursovereenkomst Water (BO2) met de waterschappen is een bedrag van € 13,1 mln. toegevoegd aan de reserve PWP. Deze middelen worden nu, conform uw besluit van 14 november 2014, vrijgemaakt ter financiering van het Deltaprogramma en in de reserve PMWP geplaatst. Tevens wordt de reserve PWP opgeheven.

Voorstel 2

Met begrotingswijziging 53/16A zijn middelen onttrokken aan de reserve PMWP ter financiering van de Dynamische Uitvoeringsagenda. Hierbij is een bedrag van € 870.000 in de reserve achtergebleven ter financiering van toekomstige initiatieven. Dit bedrag wordt nu vrijgemaakt ter financiering van lokale en regionale initiatieven die een bijdrage leveren aan het bereiken van de doelstellingen van het PMWP.

Bovenstaande financiële middelen komen na deze begrotingswijziging ten goede aan de water- en klimaatdoelen in de begroting 03.01:

- De economische schade door effecten van klimaatverandering mag niet toenemen.
- De leefomgeving heeft een gelijkblijvende kwaliteit ondanks effecten van Klimaatverandering.

Via de reguliere P&C instrumenten wordt u geïnformeerd over de besteding van de budgetten.

Europese en internationale zaken

Zie Statenmededeling 'Naar een klimaatbestendig Brabant'.

Planning

Over de voortgang van de prestaties wordt u geïnformeerd in de reguliere begrotingscyclus.

Bijlagen

- 1 Beleidsprestatie Deltaplan ruimtelijke Adaptatie 2018
- 2 Begrotingswijziging 71/17

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. ir. A.M. Burger

Auteur: mevrouw E.C. Verbauwen, everbauwen@brabant.nl, (073) 680 8324